

HÍRMEGYEI

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1-50 K.
3 óra	3 K.	3 óra	4-50 K.
6 óra	6 K.	6 óra	9 K.
12 óra	12 K.	12 óra	18 K.

NAJNA

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-ter 1.

TELEFON 208

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felolvasó szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

A város vegye meg a villanygyárat.

Három nap óta egyiptomi sötétség borult a városra. A hold nem világít, a csillagok kialudtak, gyertyára, petrolumra elfeledtünk berendezkedni s most csötlünk-botlunk az éji vak sötétségben, közben pedig szegénylünk magunkat, s azt mondjuk, hogy ily szegényletes, mindent meggyalázó botrány is csak Fehérvárott történhetik.

Mi az oka mindennek?

Az, hogy a villanyvilágítás a Phoebus kezén van. Egy olyan részvénytársaság kezén, a mely minden garasból forintot akar csinálni, a mely komisz rossz, gépeket tart, komisz fölszereléssel csuítja a saját intézményét — örökös zümmögéssel küzd, télen-nyáron pisllakoló világítást szolgáltat, csak azért, hogy a mélyen tisztelt részvényesek minél busásabb osztalékhoz jussanak.

Valaki azt mondta nekem a napokban:

— A villanytársulat 720 ezer koronát nyert a múlt esztendőben Fehérvár közönségén.

Olyan óriási szám, hogy szintén hinni se meri az ember.

De ha csak fele igaz, ha csak negyedrész: potom 180 ezer korona, a mi körülbelül 40 százalék pótdadónak felel meg — botosni való, vesszofutásra érdemes törvényhatóság lesz Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósága, ha ki nem mondja, hogy a villanyvilágítási telepet megváltja a Phoebustól. Mert ha tisztességes kezelés mellett nem is nyertünk a villanytársulaton fél és egy millió között, tisztességes polgári hasznunk még mindig marad, legalább annyi, hogy a város utcai közvilágítása ingyenben marad. Ez is megfelel 10 százalék pótdadónak. Adják ezt a mi kopláló tisztviselőinknek, a város szegényeinek, de ne egy olyan részvénytársaságnak, a mely nekünk se ingünk, se gallérunk, a mely csak akkor és azért érdeklődik Székesfehérváért, ha a százezreket be kell zsebelni. Tudjuk nagyon jól, hogy Phoebusék szörnyen ragaszkodnak a villanytelephez, tudjuk azt is, hogy a legtöbb vállalkozásuk krachot mondott, maga az egész társaság nem egyszer a fölszámolás előtt állott a sötét Nír-

vánába süllyedt volna, ha nem állana mellette ez a jó és buta Fehérvár, a mely akkora bölcsességgel kötött vele szerződést, hogy mi fejlődésben lettünk, ő pedig egy duzzadt erszényű nevető tőkepenész.

Havranek József polgármester ur egyik legszerencsétlenebb eselkedeténél tartom, mikor a közgyűlésnek azt a tanácsot adta, hogy ne vegye meg a villanytelepet.

Jól emlékszem szegény jó Rauscher Béla argumentációjára. Hogy bizonyított, hogy erőködött, hogy iparkodott meggyőzni a közgyűlést, hogy a százezreket ne engedje belecuszni egy neki teljesen idegen részvénytársaság zsebébe. Kasszandra volt. Nem használt a szava semmit. Főállott Havranek József volt polgármester s oly nyomtatékosan hangsúlyozta, hogy ő még nem látja a város érdekét biztosítottak, hogy a közgyűlés behódolt, kiszalasztottuk a kezünkől a megvételre készenálló villanytelepet. Nem mondom, hogy Havranek József rosszat akart tenni, de hogy nagyon rosszat tett, azt a következmények igazolják.

Idestova másfél évtized telt el azóta. Mi megőződöttünk, hogy a villanytelep mindenkinek jó lehet, de Fehérvár közönségének legrosszabb. Rossz világítást adott s amennyire töle teltelt, nyuzta a bőrünket. A szerződést pedig olyan bölcsességgel alkoták meg, hogy minden erőködésünk hasztalan, akár megbűntetésre, akár arra, hogy az egész intézményt kicsavarjuk a kezéből.

Végre vittük annyira, hogy módunkban van a telep visszaszerzése. A törvény alkalmat nyújt a megváltásra. Használjuk fel az alkalmat és mihielyt lehet, ne hagyjuk a társaság kezén egy napig se. Székesfehérvárnak van annyi hitele, amennyi a megváltáshoz szükséges. Ha tiszteres, ha huszszoros kamatot fizetünk a kölcsönünk után, még akkor is busás nyereségre teszünk szert, ha a város kezelésébe vesszük át.

Ismétlem: a törvényhatósági bizottság meg nem bocsájtható bünt követel, megérdemli mindenki elítélését, ha a villanytelepet minél előbb magához nem váltja.

A mostani skandalumoknak csak ez lesz az orvossága.

Háború.

A balkáni háború.

Kitűnő, pontos előkészítés után kezdődött meg a szerbiai offenzívák. A Duna és a Száva mentén, de a Drinánál is a szövetséges seregek tűzérése pompás előkészítő munkákat végzett, amelyek lehetővé tették, hogy a csapatok sok helyen a határon túl képező folyók déli határára kelhessenek át.

Az akcióból egyelőre nem lehet messzemenő következtetéseket levonni, de alighanem fontosak lesznek ezek az operációk, amelyek a középhatalmak dicsőséges seregeit most a háború legelső kiindulási területein foglalkoztatják. A szerbiai hadjáratnak nevezetes szerepe lehet a világháború egyetemes történetében.

Bolgár-szerb ellentét.

Mind jobban kiélesedik a bolgár-szerb ellentét is Bulgáriának az ententával való viszonya immáron teljesen megszakadt. Az entente követői mindannyian elhagyták Szófiát és a romai bolgár követ elhagyta állomáshelyét.

Áruló módjára viselkedett ellenben a pétervári bolgár követ, dr. Madzsarov. Ennek a követnek elődje az áruló Ratkó Dimitriev volt, aki a világháború kitörésekor az orosz hadseregben vállalt kommandót, amelyet azonban disztelenül töltött be.

Görögország.

Görögországban megalakult az új kormány, amelyben a békepárt minden kitérésére helyet foglalt. Belügyminiszter Gunarisz lett, Venizelos nagy ellenfele, ami annál is inkább fontos, mert úgy lehet, hogy Görögország belkormányzásában szükség lesz az erős kézre. Teotokisz kereskedelmi és közoktatásügyi, Rallis pedig igazságügyi és vasútiügyi miniszter lett. Ezek mind a békepárt emberei. Az új kormány, amelyet állítólag Venizelos pártja is támogatni fog, hétfőn mutatkozik be a képviselő kamarában. Ez a kormány fog egyuttal határozni az entente szalonikii kísérleteit illetően.

Románia.

Románia álláspontja változatlanul semleges és a kormány újból kijelenti, hogy semmi újabb intézkedésre okot nem talál. A tudósítás teljességének kedvéért megemlíti még, hogy a szerb kormány a bolgár ha-

tárhoz közel eső Nisből elköltözik. A legutóbbi koronatonácst máris Kragujevácbban tartották meg.

Az orosz vereségek.

A tegnapi és tegnapelőtti harcokban Volhynia területén összesen 4000 oroszot fogtak el. Az ellenség igen súlyos veszteségeket szenvedett.

A lisztügyről.

Egy előző cikkemben már szóvalattam, hogy Kovács Sándor Armin bizottsági tagnak a közéletvezető bizottság többsége elfogadta azt az indokolatlan és a közönség érdekének rovására menő indítványát, amely a háborús drágaság fokozására a város és a közönség közé a liszt-elárúsítók (liszt és vegyeskereskedők) még béke időben sem létező szervét, az úgynevezett lisztközvetítőket, lisztkiosztókat akarja beiktatni, ami a város közönségének liszt szükségletét métermérsánsként átlag 50 kor. 3 fillérré, a tervbe vett lisztkontingenst tehát hatvan ezer koronával drágítaná meg.

Erre az intézményre semmi szükség sincs. Az élelmiszereknek elég drágítója van, már azok csoportját ne szaporítsa a város azzal, hogy a lisztkiosztásra felkínálkozó vagyoni érdekeit favorizálja és lehetetlen ürügyekkel ne tolja el magát a lisztkiosztás egyszerű és semmi rizikóval nem járó munkáját.

A város lisztjét maga adja át az elárúsítóknak, ha ezt teszi, ketős célt biztosít. Az egyik, hogy a lisztelárúsítóknak nem lesz okuk panaszkodni, hogy igényeik jogtalanul hátrányt szenvednek, a minthogy a jelen helyzetben több kiskereskedő a lisztelosztás körülmélekről panaszlik; a másik, hogy a lisztelárúsítási provízió a város részére jutván, jelentékeny összeget takaríthat meg, amelyet azután a közéletvezető bizottságánál, a háború végén pedig a hadikiadások, illetve hadijótékonyosság terén a város közönségének javára felhasználhat.

Szinte érthetetlen ez ügyben az ellentétes álláspont és ha fellejtessük a kérdést, miért legyen úgy, a mint Kovács Armin Sándor indítványozta és miért ne legyen úgy, a mint itt előadtam, a felelet igen egyszerű, mert így a közönségre és a kiárúsítókra előnyösebb, a másik kérdésre az indítványozó adhatná meg a választ.

De érthetetlen és indokolatlan a Kovács-féle indítvány arra

néve is, amely a lisztelárusítók eladási jutalékát 3, illetve 3 és fél százalékban kívánja megállapítani, mikor az indítványozó előtt is tudott dolognak kell lennie, hogy béke időben a liszten a kereskedők 2 százalékos hasznos nem értek el, megelégedtek 1 százalékkal, esetleg még még kevesebb nyereséggel.

Nem tudom mivel indokolja meg Kovács Sándor és közlélmézési bizottság többsége, ily helyzetben az amelletti kardoskodásukat, hogy a békeidőbeni kereskedői hasznos most — a háborus időben, két-háromszorosára emelkedjék. — Hisz ezen tényével a közlélmézési bizottság belépett a háborus árdrágítók nem épen diszes csoportjába.

Már előző cikkben reámutattam, hogy ezen álláspont tárgyilagosa alapon meg nem állhat és szubjektív érzelmek fennforgása el nem vitatható.

De szabad-e a közlélmézés kérdésében szubjektív szempontokra helyezkedni?

Erre a választ megadta a közlélmézési bizottság azzal, hogy az 5 százalékos jutalékot leszállították 4 százalékra, azt hiszem annak a felzudulásnak a hatása alatt, amely a közönség körében az 5 százalékos provizó miatt keletkezett.

Hát bizony, a számok nem csálnak, a négy kevesebb mint az öt, a három pedig még a négyenél is kevesebb, miért fizessen a közönség tehát a lisztnek 4 százalékos provizó, mikor 3 százalékkal mellett is megoldható.

— Miért?

Dr. H. G

A piaci anarchia.

Nem rég figyelmeztettük igaz jóakarattal a piac elárusítóit és a fogyasztókat, hogy türtőztessék magukat a hetivásárokon, mert egyszer mi is Arad sorsára jutunk, ahol már véres összeütközések történtek a piacon. Jóakaratu figyelmeztetés, ugylátszik nálunk is teljesen hiábavaló, a szombati hetivásáron már egész anarchikus hangulat volt. Veszekedés, félrelökés, kiabálás, káromkodás, kölcsönös ócsárlás között történt ugyszólván minden adás-vetés. Különösen a falusiak viselkedtek türethetetlen módon. Szídják a hatóságot, a városi közönséget s oly kihívó viselkedést tanúsítanak, hogy előbb-utóbb lincselés lesz a vége. Ha nem uzsoráskodhatnak s a rendőr a kezükre koppint, éktelen káromkodások között összehajolnak s hazamennek.

A szombati hetivásáron különösen a ludak eladásánál volt izzó a hangulat. A legcinikusabb szemtelenséggel örült árakat kértek s amellett oly gorombák,

voltak, hogy türethetetlen a viselkedésük s jóézésű ember még a közelükbe sem mehetett. Ha valaki drágalmi merte a 22 koronás libát, amely testvérek között sem értőbbet 12 koronánál, menten előszedték a rosszabb szólásukat a fenével, a sistringó menykővel, amelyet mind a „város urak“ gyomrába küldtek. Kérjük szépen a rendőrséget, a legnagyobb elforgaltsága mellett is sziveskedjék a legerélyesebben a segítségünkre lenni, mert az már még sem türethetjük, hogy kiuzsorázás mellett még fülünk hallatára agyonátkozzanak bennünket. Tessék, lecsuklatni egy pár ilyen alakot, mindjárt leszállnak a bakról s

jobban vigyáznak mosdatlan, goromba szájukra.

Hogy milyen uzsura dolgozik a piacon, elég ha a következő esetet leírjuk. Rídeg János pákozdi lakos nyomorult sovány libát 26 koronáért adott el. A liba ára, tulong tul megfizetve, 16 korona sem lehetett volna. A rendőrség 50 koronára vagy 3 napra ítélte el. Nem ötven koronára, vagy három napra, hanem ötven koronára és ötven napra kellene elitélni az ilyen uzsoráskodókat.

A hatóság szombaton adta ki a következő tiz napra szóló piaci jegyzéket, amely csak any nyit változott, hogy 100 fej káposztának 15 korona az ára.

A VILLANYBOTRÁNY.

Miért nem működött a vízmű?

Székesfehérvár szégyene.

Kinos várakozásban telt el a pénteki nap, de különösen az este és az éjtel. Minden órában türelmetlenül vártuk a villanygyár rendbehozatalát s a vízművek megindítását, de keservesen csalódtunk. Egyik sem történt meg. A Fejérmegyei Napló óránkint felhívta telefonon a villanygyárat, hogy az áram után érdeklődjék, s a gyár irodája egész nap hitegette, hogy 11 órára, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 órára lesz áram, okvetlen lesz, csak legyünk türelemmel. A telep azonban az országra szóló botránya mellett még felültetett bennünket, mert még péntek éjtel is koromsötétségben voltunk. Illetve nem ültetett fel bennünket, mert nem hittük el a hitegetését. Ismerjük már őt, nem az első botránya, amelyet rendezett.

Mikor már láttuk, hogy a telep belátható időn belül képtelen rendbehozni rozoga gépeit, nyomdánk kénytelen volt leszereltetni a gépét s kézi hajtásra átalakítani, hogy valamiképen legalább a csütörtöki esti lapot elkészíthesse, mert a közönség egész nap ostromolta a redakciót, hogy miért nem jelent meg az újság. Nagy nehezen a péntek esti újság egy részét is sikerült így előállítani, a teljes kinyomását azonban csak szombaton reggel folytathatta. Hogy a sok kellemetlenség mellett ez minő anyagi kárt is jelent a lapnak, mon-

dani sem kell. Reméljük azonban, hogy a város ügyésze segítségével lesz mindenkinek, hogy a kárt a részvénytárságon behajthassa.

Az izgatott közönség.

Pénteken este, mikor újból ráborult a városra a koromsötétség, a közönség türelme végleg elfogyott, s a leghevesebb kifakadások hangzottak el a villanygyár ellen, épügy a város műszaki hivatala ellen, a melynek előre kellett volna látnia, hogy a telep rozoga berendezése egy szép napon csak felmondja a szolgálatot s a közönség a leghetetlenebb helyzetbe kerül. Van villanyszakértőnk mint ellenőr, van villanybizottságunk, akiknek kötelességük állandó felügyelet alatt tartani a telepet. Nem vették észre, hogy komoly baj fenyegeti a várost? Hiszen kőszáján forgott a hír, hogy annyira gyenge lábon áll a telep üzemképessége, hogy egyszer csak beáll a krach. Mindenesetre elvárjuk, hogy a város műszaki hivatala felvilágosítja a közönséget a botrány okáról, és előre hisszük, hogy a város részéről nem történt mulasztás.

Ennek a felvilágosításnak okvetlen meg kell történnie, hogy minden vádaskodásnak, feltetésnek eleje vétessek.

A kártérítés.

A város polgármestere felhívta a közönséget, hogy a kártérítési perek megindítására tegye meg a kellő intézkedéseket. Ennek azonban csak akkor lesz eredménye, ha a város maga intézi el. Ha a közönség kártérítési igényét a tisztí főügyésznek adhatja át, aki azután az összes követelők nevében megindítja a pert.

A város péntek este.

A kellemes óráz est a publikum sok százat az utcára csalta. Az utcákon, különösen a Nádor-utcai korzón valóságilag nyüzsgött a nép a gázvilágítási üzemekből kikandikáló gyér világosság mellett. A többi utcákban falut megszegyénítő sötétség volt. A kereskedők a villamos zseblámpákkal kitünő üzletet csinálhattak, mert minden ötödik ember kezében látható volt, akiknek legtöbbje persze tréfából vitte, a jó falusi szokást utánozva modern kiadásban. A legérdekesebb képet a máskor vakító fényű kávéházak nyújtották, amint a gyertya mellett üldögéltek a kapucinerező törzsvendégek s Phobusék tehetetlenségén szellemeskedtek.

Az idegenek kritikája.

Tudvalenőleg a háboru óta Székesfehérvár tele van idegenekkel. Forgalma most egy év óta nagyobb, mint a békés időkben évtizedeken keresztül. Ezek bizony letették a sárgaföldig a jó öreg Székesfehérvárt. Ezeket hallgatta volna meg a villanydirektor meg s város vezetősége, Anny lesajnálást, szidást, jó és rossz viccet, karikatúrát még sohasem kaptunk, mint a napokban ezektől. És igazuk volt.

Víz nélkül a város.

Sokkal kellemetlenebb volt, hogy egy nap és egy éjtel viz nélkül voltunk. A villanybotrány a vízműveket is tétlenségre kárhoztatta. Tessék elképzelni: nincs víz a főzéshez, iváshoz, mosdáshoz, nincs víz a klozetokban. Sapienti sat. De mi történt volna a várossal, ha tűz keletkezik, esetleg egy kis szélviharral? Még gondolni sem jó rá. Már ebből az okból is kiindulva a város polgármestérének a legszigorúbb vizsgálatot kell elrendelnie, hogy az

SÖVEGJARTÓ vászonáruhaza. Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Agy- és asztaltörítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ

szabott árak

egész villanybotrány és vízmi-zéria tisztázódik. És a legszi-gorubb intézkedéseket kell meg-tennie, hogy többé ilyen hal-latlan ázsiai állapot ne ismét-lődhessék.

Az a bizonyos gőzgép.

A vízmű — így mondot-ták — gőzgéppel is el van látva az esetleges eshetősé-gekre. Az eshetőség itt volt. Hát miért nem működött ak-kor a vízmű? Nincs felsze-relve a gép? Hát miért nincs ilyen tartalék gép? Ismét mi-ért nincs? Ha a villanygyár heteken át fog egyszer botrá-nyoskodni, akkor heteken át kell majd víz nélkül marad-nunk? Erre is okvetlenül ké-rünk hivatalos felvilágosítást. Az a vízvezeték sok millió pénzünkbe került, elvárjuk te-hát, hogy erről is felvilágosít-sanak bennünket. De még in-kább elvárnánk azt, hogy ilyesmi elő ne fordulhasson.

Katonai felügyeletet a villany és a vízművekre.

Hogy a jövőben, különösen addig, míg Székesfehérvár katonaváros, hasonló botrány elő ne fordulhasson, legcélszerűbb volna katonai felügyeletet kér-ni a villany és vízművekre. A város ugy látszik nem tudja megakadályozni, hogy ekkora kellemetlenségek elő ne fordul-janak. Kérje tehát a katonaság segítségét, akkor talán majd rend lesz. Székesfehérvárott állandóan van 5—10 katoname-rnök, s a katonai hatóság bizonyára a legnagyobb örömmel rendelkezésünkre bocsátja ezen műszaki erőket. Hiszen neki különösen érdeke, hogy az a 13—15 ezer katona, akik a városban tartózkodnak, ilyen kellemetlenségeknek ne legyenek kitéve. Tessék csak elképzel-ni azt a sok hadikórházat világi-tás és víz nélkül. Azután a nagy barakktelepeket. Csupa tűzveszélyes helyek s ott most tessék méccsel és gyertyával dolgozni.

Katonai ellenőrzés mellett legalább a háboru alatt bizto-sítva lennének, hogy nem ke-rülünk abba a helyzetbe, mint a napokban voltunk.

„Bécsi modell kiállít-ás” blousujdonosságai a kirakatban, eredeti „Ber-lini Modellek” vételkény-szer nélkül az üzletben láthatók. Ajánlatos min-denkinek blousvétel előtt ezek megtekintése. Ver-mes áruházban.

MIUMEI KÁVÉBOHÓZATAL

SZÉKESFEHÉRVÁR
:: (BARÁTOR ÉPÜLET) ::

Pörkölt kávéverőket utol-jelhetnek! Saját villamos kávépörköldő! Telefon 250.

A szabadkőmivesség hivatalos megbélyegzése.

A hivatalos lap 1915. szept. 19-iki száma a honvédelmi minisz-ter rendeletét közli, amely az 1864—1872-ig, illetőleg 1874-ig született népfőlkései kötelezettek tisztí és tiszthelyettesi rangjának megszerzéséről szól. A véderő kö-telékébe tartozott volt tisztak visz-szakarjók viselt rangjukat, de a kiképzési tanfolyamra való felvé-telért kérvényt kell benyújtaniok, melyhez a hitelesített aláírással el-látott aláírti „Kötelező.”-t tartoz-nak mellékelni.

Kötelező.

En becsületszavamra kijelentem, hogy jelenleg semmiféle titkos társasághoz nem tartozom és a jövőben sohasem fogok ilyenbe belépni. Aláírás. Keltetés, Pécsét.

Egy pillanatig sem szenvem két-seget, hogy a titkos társaságon a szabadkőmivesség értendő, nem pedig valamelyik zeneegyesület. Tehát a hadvezetőség nem tartja megengedhetőnek, hogy a tisztí kardbojt viselője szabadkőmives legyen. Ezzel a szabadkőmivesség indirekt uton diszqualifikáltott, egy igen tekintélyes testületből egyszerűen kitessekelte.

Amde a szabadkőmivesség szociál-etnikailag nagyon edzett s amellét igen fortélyos teremtmé-nyek. A „profán” világnak vak-merően ezt erősítetik: kérem, mi nem vagyunk titkos társaság, hisz a belügyminiszter által jóváhagyott alapszabályaink vannak. Hogy ön-magukat befelé, továbbá hitsorsos testvéreiket mivel nyugtatják meg, azt talán egy ismert anekdotával világíthatjuk meg. Összetállkozik két — mondjuk — szabadgondol-kodó hitvallású honpolgár, s egyi-kük kérdőleg fordul a másikhoz: „Igaz, hogy téged Mezőtúr váro-sában felpofoztak?” „Hm, hát az is város?” — szól megnyugtató-lag a megvádozott utazó.

Titkos társaság-e a szabadkő-mivesség? Tulajdonképp naivitás magának a kérdésnek feltevése, mert minden gondolkodó ember tudja, hogy a szabadkőmivesség a legveszedelmesebb titkos egye-sületek közül való, sőt egész bá-rran mondhatjuk azt is, hogy egy-uttal mindenféle más néven jelen-tező, veszedelmes, titkos propa-gandák legtöbbjének legbuzgóbb életrekelője és támogatója. Hogy mégis belebocsátkozunk annak a szabadkőmives híresztetésnek a cáfolatába, mely szerint a „királyi művészet” nem titkos szövetség, tesszük egyrészt a balgák, a köny-nyen hívők, a frázisokkal megvesz-tegedhetők felvilágosítása kedvéért, másrészt azért, hogy félre nem magyarázható adatok leszögezésé-vel újból rámutassunk a nálunk még mindig megtört mafia ravasz, képmutató fondorkodásaira, mely-lyek nem egyszer még az éleslá-tású embert is megtévesztik, mivel éppen a titkolódzás következtében az igazi helyzetét nincs módjában megismerni. A szabadkőmivesség azt is titkolja, hogy titkolódik.

Az 1910. év tavaszán nagy kon-sterncióo keletkezett apáhályokban, amiről hivatalos lapjuk a Kelet tett tanúbizonyságot. Aruló, a sza-badkőmives titkok elárulója után kutattak a testvérek. A Kelet 1910. februári számúak 36. lapja ugy-nis „Hivatalos rész” cím alatt így referál a „szövetségtanács” üléséről:

„D. testvér bejelenti, hogy a Kath. Népszövetség egyik ülésén a szabadkő-mives titkokról szenzációs felolvasást tartot-tak. A felolvasó a szabadkőmivesség min-den titkát feltárta a hallgatóságának, még magát az ideit évszót is... Annyi tökéletesen beigazolódott, hogy mi az el-lenségnek tökéletesen el vagyunk áruva.”

(Folyt. köv.)

Bnrián Károly.

Közélelmezési raktár Székesfehérvárott.

Régóta hangoztatjuk már, hogy az élelmiszerezsora lett rő-sére a maximális árrakkal nem sokra, illetve semmire sem me-gyűnk, mert a hatóságoknak nincs annyi szeme, hogy minden visz-szélést észre vegyen és nincs annyi keze, hogy minden uzso-rást füllöncsiphessen. Az egyet-len és radikális eszköz az uzso-ra letörésére, a közönség kop-laltatásának megállítására a ha-tóságai árusítás. Ha a város veszi a kezébe a legszüksé-gesebb élelmicikkek eladás-át. Több város törvényha-tósága már meg is valósiotta ezt a rőndszert, hatalmas köz-élelmezési raktárt állítottak fel, a város közszükséglethez mérten mindennemű élelmiszert beszereztek. Így azután ezeknek a városoknak polgárai nyugod-tan várják a telet, mert bizto-sítva vannak a lelketlen kiuzso-rázás ellen.

A kereskedelmi miniszter Szé-kesfehérvárt is felszólította, hogy gondoskodjék közélelme-zési raktárról Reméljük, hogy a város meg is teszi, s mindent el fog követni, hogy megvéd-jen bennünket az uzsora karma-tól.

A szerbiai pópák, archimandriták s főpapok alacsony képzettsége.

A most újra feléledő szerbiai küzdelmek alkalmából nem ér-dekelen tudni, mily tanulatlan elemekből áll a szerbiai ortho-dox — nem katolikus — pap-ság. Egyik jobb érzésű szerb főpap 1910-ben dr. Stadler saraj-veói kath. érsekhez a többek közt. ezeket írja: „Hogy Exce-lenciád lássa, mily holt a mi egyházunk, közlöm a következő adatokat, melyek valóságáért ke-zeskedem: Demetrius, a belgrád metropolita és érsek at heo-logián kívül csak négy gimná-ziumosztályt végzett. Nikanov a nisi püspök rossz falusi pap volt. Az 1887-ben elhunyt csa-csáni püspök délmagyarországi fi-nanc volt, Szerbiába költözött, itt a ravanciai zárdá igumánya (vezetője) lett s aztán — giná-zium s theologiai tanulmányok nélkül — püspök. Ennek utóda Sava, még irni sem tud. Melen-tius előbb timoki, utjában zaje-csári püspök, gimnáziumba nem is járt, Valjevóban cipészsegéd, majd Obrenovában kocsis volt, majd meg szerzetessé lett, de egy lopás miatt Oroszországba menekült, hol a lelkeszi akadé-mián csak mint rendkívüli hall-gató végzett némi theologiai ta-nulmányt.

Niképhorus prizrendi püspök irni sem tud, gimnáziumot sőt elemi iskolát sem végzett. Epen ilyen analfabéta az úskübi pü-

pök is, ki ifjúkorában könyv-kőző inas volt. Mit mondjunk az archimandritákról vagyis a zárdafőnökökről, mikor püspö-keink ily tanulatlanok? Mi-hály a szerb pödvörjei zárdá főnöke erdőből volt; felségének halála után Oroszországban szerzetbe lépett s a moszkvai szerb zárdá főnöke lett, pedig soha semmiféle iskolába nem járt, sem tanfolyamot nem vég-zett. Epen ilyenek Mihály a Bo-govagja zárdá, Tichon, a tróno-snai és Melentius, a bukovi zárdá főnökei is, teljesen tudat-lanul egyének! Nem csoda tehát hogy sok szerb pöpa sem ol-vasni sem irni nem tud, mikor főpapjaink is ily alacsony mű-veltségi fokan állanak! — Mit várhatnak a szegény hadifog-lyok ilyen papság, szerzetesek és főpapság által tanított és ve-zetett ellenségétől!?

HIREK.

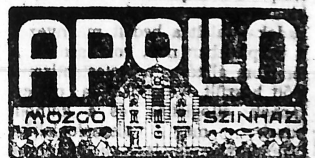
— A király köszönete a vár-megyéhez. Fejérvármegye tör-vényhatósága a júliusi közgyű-lésen az olasz hitzegés alkalmából üdvözölte Öfelségét s a vármegye legragaszkodóbb sze-retetéről biztosította. Gróf Ti-sza István miniszterelnök utján Öfelsége a király a követke-zőkben köszönte meg a várme-gye hódolatát:

„Ó csász. és apostoli királyi Felsége a vármegye közön-sége részéről, a törvényható-sági bizottságának július hó 26-án tartott rendes közgyű-léséből hozott határozatából kifolyólag, Olaszország hit-zegége alkalmából előterjesz-tett legalázatosabb hódolatot szives köszönettel és megelé-gedéssel legkegyelmesebben tudomásul venni méltóztatott. Erről a vármegye közön-ségét ezennel értesitem.

Bpest. 1915. évi okt. 5-én

Tisza.

25 éves papi jubileum Ok-tóber 7-én tartotta Tomán Ant-al kerületi tanfelügyelő, csóri plebános 25 éves papi jubili-umát. E napon volt a kerületi öszi pap gyűlés is ugyancsak Csóron. Az ünnepi szt. misét a jubilians mondotta a kerületi papság aszisztenciájával. Megje-lent a szt. misén Csór kegyura családjával együtt, a község képviselőtestülete Pencz Gyula

Szombaton és vasárnap,
október hó 9 és 10-án:

A RETÉLYES HOTELSZOBA

Érdekesítő, detektívdráma
4 felvonásban.

Remek kiegészítő műsor.

Szombaton 2 előadás fél 7
és 9 órakor. Vasárnap 4
előadás 3, 5, 7 és 9 órakor.

községi jegyzővel az élén. Szt. mise után a községi képviselő-testület és a hívek közül számszerűen gyülekeztek a templom elé, hol Pencz Gyula községi jegyző és hitközségi világi elnök üdvözölte a jubiláló plebánost, ki meghatva köszöntötte meg a községnek és híveinek eme figyelmét. A papi gyűlésen Puli György esperes tolmácsolta a papság jókívánatait. A megvesszőpüspök meleghangú levélben fejezte ki jókívánatait az ünnepeltnek. Az adonyi esperesi kerület pedig táviratilag üdvözölte a jubiláló plebánost.

— **Katonai kitüntetések.** Follis Jenő 10. huszárezredbeli százados, Lőszler László 10. huszárezredbeli főhadnagy, Bosuschan András 10. huszárezredbeli hadnagy, Scherter Pál 69. gyalogezredbeli százados, Csaller Gusztáv János 69. gyalogezredbeli főhadnagy az ellenség előtt tanusított vitéz és önfeláldozó magatartásukért a Signum Laudiszt kapták.

— **A fűtőanyagzsora alkonya.** A korai hűvös idők beálltával a fűtőanyagzsora is tüstént felütötte a fejét. Nemcsak a beszerzése jár nagy nehezégekkel, mert nagyobb mennyiséget egyáltalában nem akarnak eladni, hanem az ára is a megfizethetlenségig szökött fel. Sággy Lajos rendőrfőkapitány szabályrendeletet készít a fűtőanyagról, hogy az zsora méregfogát kihuzza. Kérjük csak minél előbb azt a szabályrendeletet, startsák be szigorúan, büntessék kérelhetetlenül a kijátszót, hogy ha már egyszer koplalásra lettünk kárhoztatva, hát legalább dideregnünk ne kelljen a télen.

— **Polgármesterek kongresszusa a közéletmozgás ügyében.** Az ország ugraszólván tehetetlenül áll a háboru hiénáival szemben. Csaknem minden város elviselhetetlen súlylál érzi a lelketlen spekulánsok bűnös munkáját. Miért is a városok elhatározták, hogy egy közös kongresszust tartanak a közéletmozgás ügyében. A nagyfontosságú gyűlés csütörtökön délelőtti 10 órakor lesz Budapesten. Székesfehérvárt dr. Saára Gyula polgármester fogja képviselni.

— **Bedőlő templom.** A századokat látott fehérvárcsurgói r. k. templom a napokban bedőlő. Senkiben sem történt kár, mert üres padokat talált a bedőlő mennyezet, a templomban nem volt senki. A templom állítólag a protestantizmus előtt készült. Valamikor a protestánsok elfoglalták és a katólikusok meg visszafoglalták. Ugyancsak állítólag kapucinusoké is volt valamikor; előtte temető lehetett, mert mikor a mostani szentélyét (1878) építették, sok ember csontot találtak a földben. Köröskörül kőfal húzódtott, amelynek nyomai még ma is teljesen láthatók. 4 fő fala még ma is oly erős, hogy még századokat is kibír, ha megütik cseng mint az érc, ojtott mésszel rakott kő az egész; csáskányálgal fogja, akár a cement betonlerakást. Az egyházi főhatóság a templomot becsukatta, Vasárnaponként részben az iskola, részben a grófi kastély kápolnája szolgálja ki az ájtatos r. k. csurgói népet.

— **Művészet a városi színházban.** Tarnai Lajos zeneszerző és zongoraművész, továbbá Cs. Aczéli Ilona művésznő október 24-én művészet rendeznek a városi színházban részt a vitézvitéz szobor, részint a dr. Prohászka Ottokár hadihírvaház javára.

— **Halálozások.** Magyar Józsefné, született Sulok-Rozália szárazréti lakos 73 éves korában meghalt. Temetése október 10-én 4 órakor lesz a Szentháromság temető kápolnájánál.

Prei János 2 hetes korában meghalt, Temetése okt. 10-én fél 5 órakor lesz Szeder-u. 29 szám alól.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazoknak, akik felejtethetee jó édes anyám, özv. Schalbert Lőrincné elhunytá alkalmával részvétüket kifejezték, a temetésen megjelentek, vagy bármí módon fájdalomban osztoztak, ez uton fejezem ki hálás köszönetemet. Özv. Jungwirth Simonné.

A Székesfehérvári Kölcsonös Népsegélyző-Egylet elfogad hadikölcsonös jegyzéseket s azok névértékének teljes összege erejéig nyújt kölcsönöket. Bővebbi felvilágosítás az intézet helyiségében nyerhető.

Székesfehérvár sz. kir. város
APOLLÓ-SZÍNHÁZA.

Hétfőn és kedden,
október 11 és 12-én:
A „Nordisk Films Co”
legújabb alkotása:

A balett csillaga
dráma 3 felvonásban.

A szenvedély
dráma 2 felvonásban.
Zsuzsanna kalandja, (hüm.)
Elba látkepe (term. után.)

— **Ujtás a női reform-fűzők terén;** gyári lerakatot sikerült szereznem oly higienikus „Rádium” reform-fűzőkből, melyek a gyomrot teljesen szabadon hagyják, csak a hasat és csipőt fűzik, kényelmes járást és szabad mozgást biztosítanak, tülélnél nemhátrányosak. — Vételnél feltétlen csak „Rádium” fűzőt tessék kérni! Egyedül elárúsítás egész megyére **Vermes Frigyes**nél. Blous-ujdonságok állandó raktáron.

Kréme de lactaine saját nemében páratlan hatású arcbőrsejítő, finomított készítmény, ezen tejkrém teljesen ártalmatlan, a bőrt egyszerű használat után bársony puhává teszi, pattanásokat, szőpöket, májfoltokat gyorsan elmulasztja. Kapható **Szűcs Róbert** Magyar Korona gyógyszerertáiban Kossuth utca sarkán. Ára 1 kor. 20 fillér.

SZÍNHÁZ.

A balett csillaga. A világhírű Nordisk Films Co. legújabb alkotása kerül hétfőn és kedden bemutatásra az Apollóban. E remek filmszenzáció mellett még egy két felvonásos dráma „A szenvedély” egy Nordisk vígjáték „Zsuzsanna kalandja” és tájkép egészíti ki a műsort. Az előadások fél 7 és 9 órakor kezdődnek.

Szerkesztői üzenet:
M. helyben. Ha tényleg nem megfelelő az a hus, s azok a súlyos kifogásolni valók, tessék egy alkalommal a rendőrségnek megmutatni.

Telefon 233. — Telefon 233.

Vasárnap, október 10-én
(egynapos műsor)

A bukás.

Gyöngyöri társadalmi dráma
3 felvonásban.

Henny Porten
főszereplésével.

Nagyszabású pótműsor
legújabb harctéri felvételek.
4 előadás 3, 5, 7 és 9 órakor.

Hétfőn és kedden,
október 11 és 12-én:

Elvesztett paradicsom.

(filmszenzáció.)
RITA SZACHETTO
a főszerepben.

APROHÍRODTÉSEK.

— **Elegáns hölgy és leánykalapok** nagy választékban vannak raktáron. Átaliakítások és gyászkalapok a leg-
rövidebb idő alatt készülnék. **Borkovits Berta** Megyeháztér 17. emelet, feljaraft báira.

— **Műdenest, kerti munkára, állandó alkalmazásra** felvesz **Kümmel Béla** kereskedő-kerész **Horváth István**-u.

— **Igen szép nemesített fajú krizantémok és virágcsokrok, nürnbergi édes torma, nagyszemű ribiztermő bokrok, bőtermő málnatűvek, téli saláta és nemes eperpalánta, sóska és vörösrépa** kapható **Széchenyi u. 26. szám** alatt.

— **Ingyen tragját, (de nem szemetet)** díjtalanul eiszállított kérésztünk saját céljaira. — Ugyanott 10—12 katasztrális hold (3—4 db. buzaöld) 5—10—12 évre haszonbérbe kerestetik. — Az ajánlatban megjelölendő a föld helyrajzi száma és fekvése, trágvázási éve és évi bérösszege. A föld lehet egy vagy több, de egymás mellett, vagy egymáshoz közel fekvő darabban, tehát lehet egy vagy több tulajdonosé. A kir. javítóintézet igazgató-sága.

— **Egy különbejaratu, butorozott szoba** kizárólag intelligens hölgy vagy nagyobb leány részére kiadó. **Cím a kiadóhivatalban.**

Lapárusítók utcai eladásra felvételnek.

Divatlapokra, képes folyóiratokra előfizetni lehet úgy számonként és elemi iskolai könyvek is kaphatók **Kaufmann Pál** könyvkereskedésében **Kossuth-utca 9. sz.**

AGRUS
BUZAPÁC
a **VETŐMAG**
csávázására kapható
OSBERMAYER IMRE
fűszer és lisztkereskedésében.
Ősz- és Rákóczy-u. sark.

AMERIKAI HENGERGÉPEN előállított
ELSŐRENDÜ MŰLÉP
KILÓJA
6 KORONA.
Kapható: **POLLERMANN**
méhészetében, Székesfehérvár Pálya-utca 28.

Általános Bank és Takarékpénztár r. t.
Székesfehérvár, Nádor-utca.

— **Betéteket** elfogad előnyös kamatozás mellett.
— **Váltókat** leszámítol.
— **Értékpapirokat** vesz és elad.
— **Sorsjegyeket** csekély foglaló befizetése mellett elad s a hátralék tetszés szerinti összegben törleszthető.
— **Kisorsolt sorsjegyeket** és szelvényeket bevált.
— **Külföldi pénznemeket** vesz és elad.
— **Tőzsdéi megbízásokat** pontosan teljesít.

LEGDIVATOSABB
lányka és női filz és bársony kalapformák. | tollak, virágok és mindennemű díszek.
Nagy választék szőrmegarnitúrákban.
Bőrcomode és sarcipők. Katonai felszerelés kapható
Kováts Antalnál Székesfehérvár. Városháztér.